

ANTEPENDIA

Protestantse Gemeente Marum-Noordwijk i.w.

Voorwoord

Vanuit de liturgiecommissie hebben wij gemeend om het informatieboekje omtrent de antependia in een nieuw jasje te moeten gieten. Met de hedendaagse mogelijkheden is het leuk om een boekje samen te stellen die een duidelijk beeld geeft van het gebruik en de symboliek van onze antependia in de Gereformeerde kerk te Marum.

Sinds 2 april 1995 hangen er liturgische kleden met bijpassende stola's en kleden voor de avondmaalstafel in de kerk.

Daaraan zijn maanden van voorbereiding aan vooraf gegaan en uiteindelijk gemaakt door een aantal dames vanuit de gemeente.

In de ontmoetingshal kunt u een grote "Liturgische Klok" vinden waarop u de liturgische kleur van de zondag of feestdag kunt aflezen.

De symboliek die achter de kleuren en voorstellingen zit kunt u nog eens rustig in dit boekje nalezen.

De Liturgiecommissie
Marum, juni 2005

De foto's van de kleden en de klok zijn gemaakt door de heer H.R. Tiekstra

Betekenis

De betekenis van de liturgische kleuren van antependia en stola's is in vrijwel de hele wereldkerk gelijk. Waar precies de betekenis van de taal der kleuren vandaan komt, is niet te achterhalen. Wel zijn er vanuit christelijke traditie in de loop der eeuwen 4 belangrijke kleuren gaan spreken.

De kerkelijke betekenis van de kleuren kun je als volgt omschrijven:

Wit

- de enige kleur, die duidt op reinheid, schoongewassen zijn; de kleur van licht, feest en overwinning.

Rood

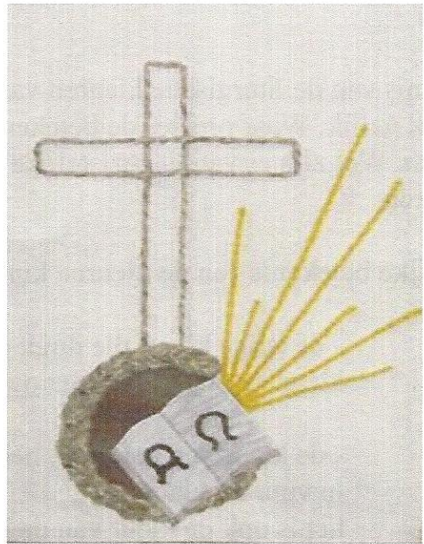
- de kleur van het vuur, heenwijzend naar de Heilige Geest, die de kerk bezielt, in vuur en vlam zet; het is ook de kleur van de liefde aan de dienst van God en de kleur van bloed, heenwijzend naar het martelaarschap.

Paars

- de kleur van ingetogenheid, van boete en rouw; het is de kleur waarin de kleinheid van ons menszijn het meeste tot uitdrukking komt.

Groen

- de kleur van hoop, van groei en toekomst, op grond van Gods grote daden (Hand. 2: 11) zijn wij op weg naar de toekomst van Gods Koninkrijk.

Het witte kleed:

Is het feestkleed van de overwinning en het nieuw begin.

Het bekleedt de kansel en Tafel op de twee grote feesten; Pasen en Kerst en de dagen daarna.

Wij zien hierop de symbolen; het kruis, de ster en het geopende graf.

Hoewel het licht en de vreugde overheersen, blijft het kruis zichtbaar, want dit nieuw begin kwam niet zonder het lijden van Christus tot stand.

De feesten kunnen wij niet vieren zonder Jezus weg in gedachtenis te houden, zoals de dichter van Gezang 214 het verwoordt:

“O morgen van verblijden, o dageraad, o licht!

Zie na de nacht van lijden toont God zijn aangezicht.”

Het teken van het kruis herinnert ons er tegelijk aan, dat elk nieuw begin niet zomaar uit de hemel komt vallen.

Dikwijls gaat er een weg aan vooraf, die we slechts in vertrouwen op God kunnen gaan.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

Het rode kleed:

Wordt gebruikt op het Pinksterfeest en bij bevestiging van ambtsdragers.

De eredienst op deze dagen staat immers vooral in het teken van de Geest.
Het kan ook gebruikt worden bij de bevestiging van een huwelijk.

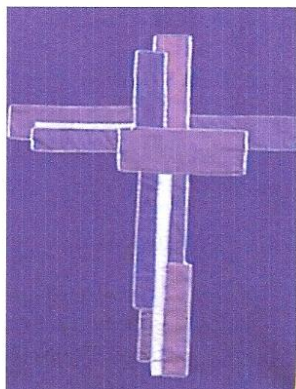
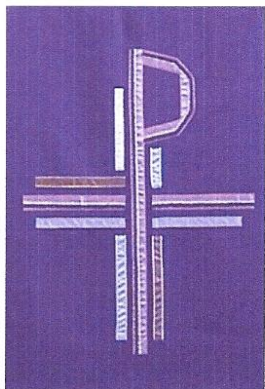
Ook op Goede Vrijdag en Stille Zaterdag is dit een mogelijke kleur.
Het rood symboliseert niet alleen het vuur, maar ook het bloed van de martelaren.

Het kleed draagt als symbolen de vogel en het vuur. Het zijn de beelden van de Heilige Geest.

In Matth. 3: 16 lezen we: “Terstond nadat Jezus gedoopt was, steeg Hij op uit het water.
En zie, de hemelen openden zich, en Hij zag de Geest Gods
nederdalen als een duif en op Hem komen”.

En wij denken uiteraard aan Hand. 2:3:

“En er vertoonden zich aan hen tongen van vuur,
die zich verdeelden en het zette zich op een ieder van hen”.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

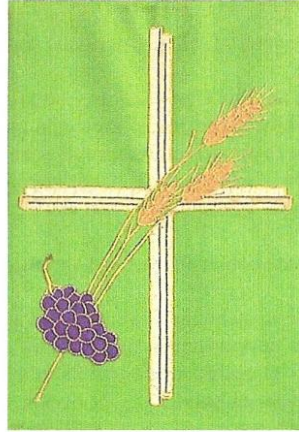
Het paarse kleet:

Is voor de advent en de 40 dagen tijd, dit zijn periodes van bezinning.

We zien daarop een kruis en het Pax Christi teken. Het kruis op het kleet voor de 40 dagen tijd (het is het soberste kleet) symboliseert Jezus' ingaan in onze duistere wereld tot in de dood. Hij neemt het leed van de mens op zich en verspreidt zoveel liefde, dat mensen in zijn geborgenheid weer van voren af aan gaan, als pasgeboren kinderen kunnen beginnen te leven. Op deze wijze is de gekruisigde Christus het Licht van de wereld. (Joh.1.)

Het paarse Adventskleet is iets lichter (helderder) van toon.

Het licht verwijst ook naar de opstanding en verhoging van Christus. De Heer God bevestigt Jezus' levensweg en redt Hem uit de dood. De dood en alle boze machten worden onttroond. Het beslissende ogenblik in het leven van Jezus op Golgotha, wekt en rechtvaardigt ons vertrouwen en hoop.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Het groene kleed:

Zal het grootste deel van het kerkelijk jaar de liturgische tafel en de Kansel bekleden.
Tussen de feesten door verbeeldt het door zijn groene kleur de verwachting en de groei.

De druiventros is een beeld voor Christus. Want de druiventros hangt aan een houtenstok, terwijl Christus aan een houten kruis wordt genageld. Daarbij wordt de wijn, die bij het Avondmaal verwijst naar het bloed van Christus, gewonnen uit druiven.

De korenaren verwijzen eveneens naar Christus. In Joh.12: 24 staat geschreven:
“Voorwaar, voorwaar, Ik zeg U, indien de graankorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft hij op zichzelf; indien zij sterft, brengt zij veel vrucht voort”.
In Joh.6: 35 zegt Jezus van zichzelf: “Ik ben het brood des levens”en in vers 54: “Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt, heeft eeuwig leven”.

De aren verwijzen dus ook naar het brood van het Avondmaal. Op hun tocht door de woestijn dreigen de Israëlieten ten onder te gaan wegens voedsel tekort.
Als ze als gevolg hiervan in opstand dreigen te komen, wordt de nood gelenigd door “Manna uit de hemel”. Jezus zegt van Zichzelf dat hij het brood des levens is, dat uit de hemel is neergedaald. (Joh.6: 38)

Op de weg naar Gods Koninkrijk wil Christus voor ons aanwezig zijn in brood en wijn, zodat wij kracht en volharding vinden.

De Liturgische Klok in de ontmoetingshal.

1 ^e , 2 ^e , 3 ^e , 4 ^e zondag van Advent	PAARS
Kerstmacht – Kerstfeest	WIT
Zondagen na kerst tot en met Epifanie, De verschijning van de Heer	WIT
Zondagen na de verschijning	GROEN
1 ^e t/m 6 ^e zondag in de 40 dagen tijd (Lijdenstijd voor Pasen)	PAARS
Witte Donderdag	WIT
Goede Vrijdag	ROOD
Stille Zaterdag	ROOD
Paasnacht – Pasen	WIT
Zondagen na Pasen t/m de zondag na Hemelvaart	WIT
Pinksteren	ROOD
Zondag Trinitatis (Drie-eenheid)	WIT
Zondagen na Pinksteren + Zondagen van Voleinding	GROEN

Bijzondere diensten

Uitvaartdienst
Huwelijk
Bevestiging van ambtsdragers
Doopdienst

PAARS of WIT
ROOD of WIT
ROOD
WIT